

JUDr. JAN KNĚŽÍNEK, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha: 20.08.2018
Č.j. MSP-147/2017-OJD-SPZ/4
Počet listů: 2
Přílohy: 3

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Věc: obv. zemřelý P.B., nar. - stížnost pro porušení zákona

Příloha:

- Ověřená kopie rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Praze ze dne 26.11.1951, sp. zn. Vt 367/51
- Podnět JUDr. L.M. ze dne 3.7.2015 v opise
- Zpráva Vojenského ústředního archivu Praha 6 – Ruzyně ze dne 13.11.2015, č.j. 1441-2/2015-21100

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch zemř. obviněného P.B.,

stížnost pro porušení zákona

proti rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Praze ze dne 26.11.1951, sp. zn. Vt 376/51.

Rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Praze ze dne 26.11.1951, sp. zn. Vt 376/51, byl P.B. uznán vinným trestným činem vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, a trestným činem neuposlechnutí rozkazu podle § 278 odst. 1 téhož zákona, přičemž mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců nepodmíněně.

Předmětného trestného činu se obviněný podle výroku tohoto rozsudku dopustil tím, že po nástupu vojenské základní služby 1.10.1951 odmítl vyplnit rozkaz představeného, aby oblekl vojenský stejnokroj a odmítl nastupovat k výdeji stravy a jiným úkolům, neboť mu v tom brání jeho náboženské přesvědčení člena náboženské sekty Svědků Jehovových. Rozsudek nabyl právní moci dne 2.1.1952.

Trestní spis bývalého Nižšího vojenského soudu v Praze, sp. zn. Vt 376/51, byl podle sdělení Vojenského ústředního archivu Praha 6 – Ruzyně skartován v roce 1982, dochoval se pouze napadený rozsudek, který se nachází ve Vojenském archivu – centrální registratuře Trnava, odkud byla vyžádána Ministerstvem spravedlnosti jeho ověřená kopie.

Podle § 15 odst. 1 Ústavy Československé republiky z roku 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.) se svoboda svědomí zaručuje.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 87/1950 Sb., trestního řádu bylo účelem trestního řádu upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni.

Podle § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb., trestního řádu bylo úkolem soudu v trestním řízení zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech.

Podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona se trestného činu vyhýbání se služební povinnosti dopustil ten, kdo se úmyslně vyhýbal plnění služební povinnosti nebo služebního výkonu tím, že padělal listinu, předstíral nemoc, použil jiného úskoku nebo se odvolával na náboženské nebo jiné přesvědčení.

Podle § 278 odst. 1 téhož tr. zákona se trestného činu neuposlechnutí rozkazu dopustil ten, kdo odepřel provést nebo, byť i z nedbalosti, neprovedl rozkaz představeného.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, je účelem tohoto zákona zrušit soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 téhož posledně uvedeného zákona činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu odporovalo také jejich trestní stíhání a trestání.

V dané věci bylo při přezkumném řízení vycházeno z účelu zákona č. 119/90 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, jehož vydáním sledoval zákonodárce především odstranění největších křivd, které se v 50. letech 20. století staly v justičním rozhodování tak, jako tomu bylo právě v posuzovaném případě, kdy obv. P.B. byl v podstatě odsouzen pro své náboženské přesvědčení. Navíc v době rozhodování bývalého Nižšího vojenského soudu v Praze nebylo zohledněno, že jmenovaný uplatnil právo na svobodu svědomí zaručené tehdejší Ústavou 9. května 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.). Právo na svobodu svědomí přitom nelze zaměňovat se svobodou víry ani se svobodou náboženskou, zejména když motiv jednání pod imperativem svědomí je v případě odmítání vojenské služby nutno považovat za určující.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v dané věci došlo k porušení zákona v neprospěch obviněného P.B. a je proto namístě předmětný odsuzující rozsudek bývalého Nižšího vojenského soudu v Praze ze dne 26.11.1951, sp. zn. Vt 376/51, jakož i další obsahově navazující rozhodnutí, zrušit, napravit tak nezákonný stav a poskytnout tímto způsobem určité zadostiučinění obviněnému, který setrval na svém náboženském přesvědčení i v době totalitního režimu, resp. jeho pozůstalým.

Navrhuji proto, aby Nejvyšší soud ČR:

- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Praze ze dne 26.11.1951, sp. zn. Vt 376/51, byl v neprospěch zemř. obviněného P.B. porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 3 zák. č. 87/1950 Sb. ve vztahu k ust. § 270 odst. 1 písm. b) a ust. § 278 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb.,
- 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu rozsudek býv. Nižšího vojenského soudu v Praze ze dne 26.11.1951, sp. zn. Vt 376/51, zrušil a dále zrušil i všechna rozhodnutí na tento rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
- 3) a dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. řádu a za použití § 226 písm. b) trestního řádu zprostil obviněného P.B. obžaloby vojenského prokurátora pro skutek spočívající v tom, že po nástupu vojenské základní služby 1.10.1951 odmítl vyplnit rozkaz představeného, aby oblékl vojenský stejnokroj a odmítl nastupovat k výdeji stravy a jiným úkolům, neboť mu v tom brání jeho náboženské přesvědčení člena náboženské sekty Svědků Jehovových, v němž byl spatřován trestný čin vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb. a trestný čin neuposlechnutí rozkazu podle § 278 odst. 1 téhož zákona, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [7 Tz 36/2018](#)